

Dřevinou roku 2014 je douglaska

HRADEC KRÁLOVÉ – V rámci svých osvětových a vzdělávacích aktivit vyhlásí Lesy České republiky, s. p., již řadu let jednu z lesních dřevin jako dřevinu roku, kterou v daném roce přibližují široké veřejnosti. Pro letošní rok byla v pořadí již šestnáctou dřevinou roku vybrána douglaska tisolistá, dlouhověká dřevina – v Severní Americe se dožívá i více než 1000 let.

www.ireceptar.cz/zahrada/pokojove-rostliny/vanocni-stresek

Douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*) je stálezelený jehličnatý strom z čeledi borovicovitě (*Pinaceae*). Před poslední dobou ledovou byla domácí dřevinou jak v Severní Americe, tak i v Evropě. Po ní se však její výskyt uchoval jen v západní části Severní Ameriky. K opětovnému rozšíření douglasky do dalších částí Severní Ameriky, Evropy, ale i jiných oblastí mírného pásma naší planety došlo zásluhou člověka.

Do Evropy byla novodobě dovezena v roce 1827. Dnes je zde považována za jednu z produktivně nejperspektivnějších dřevin. V řadě zemí, zejména v sousedním Německu a Rakousku, ale například i ve Francii, je již považována za zdomácnělou dřevinu, která dobře roste a zmlazuje se spolu s domácími dřevinami, aniž by je potlačovala.

Věk nejstarších jedinců douglasky v Severní Americe je udáván na více než 1000 let. Na svých přirozených stanovištích dosahují výjimečně výšky až 100 metrů a obvodu přes 5 metrů. K prvnímu vysazení douglasky u nás došlo ve školce okrasných dřevin v Chudenicích v roce 1842. Naše douglasky proto zatím nedosáhly věku ani rozměrů jedinců téhož druhu na americkém kontinentu. Přesto nabývají již dnes někteří u nás rostoucí jedinci zajímavých parametrů.

Mezi deseti nejvyššími významnými stromy Lesů ČR (s výškou 48 metrů a více) evidovanými ve webové aplikaci Lesů ČR na <http://www.lesy.cz/pece-o-les/ochrana-prirody-u-lcr/Stranky/vyznamne-stromy-lcr.aspx> se vyskytují vedle sedmi smrků a jedné jedle

Kůra douglasky má v mládí šedo zelenou barvu, s viditelnými pryskyřičnými kanálky. S přibývajícím věkem se obvykle mění na hluboce rozpraskanou kůru. **Jehličky** jsou v mládí měkké, později tvrdší, ploché, 15–25 mm dlouhé, jen 1 až 1,5 mm široké a rozložené do stran. Po rozemnutí voní po citrusech. **Šišky** jsou převislé, nerozpadavé, krátce stopkaté (7–10 mm), podlouhle vejčité, 5–10 cm dlouhé a 2–3 cm široké. Po

dozrání mají světle hnědé zabarvení. Snadno je lze poznat podle typických trojcípých krycích šupin, které vyčnívají ze šišky. Má **cenné dřevo** pro dřevozpracující průmysl, zejména pro výrobu nábytku. Vlastnosti jejího dřeva jsou v mnoha ohledech lepší než dřeva smrku. Douglasce se daří především na hlubokých, kyselých, vlhkých, hlinitopísčitých půdách. Nesnáší naopak půdy mělké, vápnité, podmáčené nebo příliš suché. V našich podmínkách se pěstuje zejména v nadmořských výškách do 500 metrů ve směsi s jinými dřevinami.

také dvě douglasky. Po svém dovozu na naše území byla douglaska vysazována nejprve jako vzácnost jednotlivě či v malých skupinkách v parcích, u hájoven a podél lesních cest. Výsadeb do lesních porostů se dočkala až později.

Douglaska je v celé Evropě široce diskutovaným druhem v souvislosti s klimatickými změnami. Domácí i zahraniční výzkumy dokazují, že je právem počítána mezi stabilizační dřeviny s příznivým vlivem na statickou i ekologickou stabilitu lesních porostů. Vzhledem ke svému kořenovému systému je na hlubokých půdách odolnější proti větru než jiné dřeviny. Dospělí jedinci jsou rovněž známi svojí odolností proti požárům.

V České republice je na některých vhodných stanovištích řazena mezi takzvané meliorační a zpevňující dřeviny. Za oněch více než 150 let opětovné přítomnosti na našem území si bezpochyby zaslouží pozornost. Její potenciál u nás není dosud dostatečně využíván.

Z hlediska zákona o ochraně přírody a krajiny je k ní přistupováno jako ke geograficky nepůvodnímu druhu, pro jehož záměrné rozšíření je nutný souhlas příslušného orgánu ochrany přírody. V současné době je její zastoupení v našich lesích na úrovni kolem 0,2 procenta (tedy například o polovinu méně než borovice kleče). Jakožto přínosná dřevina může být vhodnou náhradou za smrk na vhodných stanovištích v nižších nadmořských výškách, zejména v oblastech, kde dochází k chřadnutí smrku. V podstatně větší míře by proto s douglaskou měly počítat i oblastní plány rozvoje lesů. Vedle uplatnění v lesním hospodářství byla a je často vysazována v rámci sadovnických a parkových úprav. Jsou známy také její okrasné kultivary. Relativně lépe než jiné jehličnany snáší městské prostředí. S ohledem na svůj produkční potenciál a hospodaření se živinami se jeví jako vhodná také **pro první zalesnění zemědělských půd**. Lesy České republiky, s. p., budou douglasku ve zvýšené míře podporovat na odpovídajících stanovištích jako vhodnou dřevinu do směsí lesních dřevin, v nichž plní meliorační a zpevňující funkci a zároveň zvyšuje druhovou pestrost našich lesů a zajišťuje produkci.

Zbyněk Boublík

Nenos sovy do Athén, ale do lesa...

Sova pálená je jediný zástupce čeledi sovovití (*Tytonidae*), žijící u nás. Všechny ostatní naše sovy (11 druhů, z toho 9 hnízdících) patří do čeledi puštíkovití (*Strigidae*). Pálénka je druh rozšířený po celé Zemi, s výjimkou studených oblastí a tropických pralesů. V České republice hnízdí asi 500 párů, sídlí v obydlených zónách (věže, stodoly...). Sova pálená je **řazena mezi silně ohrožené druhy, proto je též uměle odchována a vracena do vhodných hnízdišť**.

Foto z akce Bioslavnosti ve Starém Městě p. Sn.

Puštík bělavý (Rozárka z Popelky) patří k největším sovám žijícím na území ČR. Je zde velmi vzácný, vyskytuje se hlavně na severu Evropy a v Asii. Pražská zoo už léta navrácí mláďata puštíků do přírody, na Šumavě jich v současnosti žije zhruba 20 párů. Zoo do přírody vrací (i do Rakouska) sýčky obecné nebo sovy pálené.